

Súd: Krajský súd Trenčín
Spisová značka: 27Co/235/2018
Identifikačné číslo súdneho spisu: 3817212800
Dátum vydania rozhodnutia: 29. 11. 2018
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Ľubica Bajzová
ECLI: ECLI:SK:KSTN:2018:3817212800.2

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Trenčíne v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Ľubice Bajzovej a sudkýň JUDr. Aleny Záhumenskej a Mgr. Martiny Trnavskej v spore žalobcu V. proti žalovanému W. o zaplatenie sumy 3.229,81 eur s príslušenstvom, na odvolanie žalovaného proti rozsudku Okresného súdu Prievidza zo dňa 09. júla 2018, č. k. 5Csp/160/2017-133, takto

rozhodol:

Rozsudok súdu prvej inštancie v napadnutej časti **p o t v r d z u j e .**

Žalobcovi náhradu trov odvolacieho konania **n e p r i z n á v a .**

o d ô v o d n e n i e :

1. Rozsudkom zo dňa 29. júla 2018, č. k. 5Csp/160/2017-133 súd prvej inštancie uložil žalovanému zaplatiť žalobcovi sumu 1.801,42 eur s 5% ročným úrokom z omeškania zo sumy 1.229,18 eur od 30.01.2018 do zaplatenia, zo sumy 572,24 eur od 17.05.2018 do zaplatenia do troch dní od právoplatnosti rozsudku. a zamietol žalobu čo do zvyšku, žalobcovi priznal voči žalovanému nárok na náhradu trov konania v rozsahu 11,54%. Súd v odôvodnení uviedol, že žalobca si uplatňuje voči žalovanému nárok na vydanie bezdôvodného obohatenia, ktoré vzniklo na strane žalovaného z titulu prijatia plnenia v súvislosti so zmluvou o revolvingovom úvere č. XXXXXXXXXXXX zo dňa 15.12.2010 vo výške 428,39 eur. Je nepochybné, že v súvislosti s touto zmluvou došlo na strane žalovaného k vzniku bezdôvodného obohatenia v uvedenej výške, táto skutočnosť vyplýva z rozsudku súdu zo dňa 07.05.2015 č.k. 15C/50/2015-25, ktorý nadobudol právoplatnosť dňa 10.06.2015. Voči tomuto nároku však žalovaný vzniesol námietku premlčania, preto súd skúmal, či je uvedený nárok premlčaný alebo nie. Dospel k záveru, že nárok žalobcu je premlčaný. Žalobca si uplatnil nárok na vydanie bezdôvodného obohatenia aj v súvislosti so zmluvami o revolvingovom úvere č. XXXXXXXXXXXX a č. XXXXXXXXXXXX. V oboch prípadoch ide o zmluvy, účelom ktorých bolo poskytnutie úveru podľa zákona č. 129/2010 Z.z. o spotrebiteľských úveroch. Žalovaný poskytol žalobcovi finančné prostriedky, ktoré sa žalobca zaviazal splácať v dohodnutých mesačných splátkach. V prípade oboch zmlúv ide o zmluvný vzťah zo spotrebiteľskej zmluvy, a preto súd skúmal, či tieto zmluvy o úvere spĺňajú obligatórne náležitosti podľa § 9 ods. 2 zákona č. 129/2010 Z.z. o spotrebiteľských úveroch. Súd zistil, že v bode 5 každej zo zmlúv sú uvedené údaje zo strany žalobcu v súvislosti s požadovaným úverom a v bode 6 zmluvy sú údaje o schválenom spotrebiteľskom úvere. Zo strany žalobcu bola zmluva č. XXXXXXXXXXXX podpísaná dňa 2.11.2011 a žalovaný ju podpísal dňa 4.11.2011. V prípade zmluvy č. XXXXXXXXXXXX táto bola podpísaná žalobcom dňa 14.5.2012 a žalovaným dňa 17.5.2012. Podpísanie zmlúv a poskytnutie finančných prostriedkov na ich základe žalobca v konaní spočiatku popieral, neskôr tieto skutočnosti už nenamietal. Celková čiastka, ktorú sa žalobca zaviazal uhradiť, t.j. úver a úroky za celú dobu čerpania úveru, bola dohodnutá vo výške 3.375,54 eur (v prípade zmluvy zo dňa 4.11.2011) a vo výške 2.632,98 eur (v prípade zmluvy zo dňa 17.5.2012). V prípade zmluvy zo dňa 4.11.2011 bola ročná úroková sadzba úveru vo výške 70,01% ročne, RPMN

za úver vo výške 66,33%, priemerná RPMN za úver 45,11%. Okrem toho bola v zmluve dohodnutá čiastka revolvingu vo výške 790,84 eur, celková čiastka pri revolvingu, ktorú musí žalobca zaplatiť v sume 1.928,88 eur, predpokladaná RPMN úveru po poskytnutí revolvingu 70,01%, ročná úroková sadzba revolvingu 76,21%. V prípade zmluvy zo dňa 17.5.2012 bola ročná úroková sadzba úveru vo výške 70,02% ročne, RPMN za úver vo výške 68,53%, priemerná RPMN za úver 46,52%, čiastka revolvingu bola dohodnutá vo výške 616,87 eur, celková čiastka pri revolvingu, ktorú musí žalobca zaplatiť, v sume 1.504,56 eur, predpokladaná RPMN úveru po poskytnutí revolvingu 70,02%, ročná úroková sadzba revolvingu 76,21%. Obe zmluvy v bode 7 odkazujú aj na úpravu obsiahnutú v zmluvných dojednaniach zmluvy o spotrebiteľskom úvere revolvingového typu (ďalej „zmluvné podmienky“). Zmluvné podmienky súdu v konaní predložené neboli. Z iných konaní týkajúcich sa nárokov zo zmlúv o revolvingovom úvere uzavretých so žalovaným je však súdu známe, že v zmluvných podmienkach žalovaného sa uvádza, že súčasťou zmluvy je okrem iného aj oznámenie veriteľa o schválení úveru dlžníkovi (zvyčajne bod 7 ods. 7.1. zmluvných podmienok). V konaní sporové strany však takéto oznámenia nepredložili. Súd v tejto súvislosti uvádza, že mu je opäť z jeho rozhodovacej činnosti známe, že oznámenie veriteľa o schválení úveru dlžníkovi je vystavované žalovaným jednostranne spolu s akceptáciou návrhu zmluvy a okrem obsahových náležitostí uvedených v bode 6 zmlúv o úvere sa tam uvádzajú aj ďalšie údaje, ako je dátum splatnosti jednotlivých splátok, dátum splatnosti prvej splátky úveru, ako aj dátum konečnej splatnosti úveru. Údaje o termínoch splátok úveru a konečnej splatnosti úveru sú obligatornými náležitosťami zmluvy o spotrebiteľskom úvere podľa § 9 ods. 2 zákona č. 129/2010 Z.z.. Tieto údaje však neboli súčasťou návrhu zmlúv o spotrebiteľskom úvere, žalovaný ich uvádza len do oznámenia veriteľa o schválení úveru dlžníkovi (čo je známe z rozhodovacej činnosti súdu), preto toto oznámenie je podľa § 44 ods. 2 Občianskeho zákonníka potrebné považovať za nový návrh zmluvy. Vzhľadom na to, že zo strany žalobcu k akceptácii týchto oznámení nedošlo, súd tieto oznámenia (pokiaľ boli k úverovým zmluvám vystavené) nepovažuje za súčasť predmetných zmlúv o úvere. Okrem toho v oboch zmluvách je uvedená výška ročnej úrokovej sadzby úveru vo výške presahujúcej 70%. Ide o neprimerane vysoký úrok neadekvátny k výške úveru, ktorý predstavuje viac ako polovicu z hodnoty úveru, čo v danej situácii je možné považovať za úžeru podľa § 39a Občianskeho zákonníka. Porovnaním priemerných úrokových mier z úverov poskytnutých v eurách v čase poskytnutia úverov žalobcovi bolo zistené, že priemerná úroková miera pre podobné typy úverov bola 11,32% (so začiatkom fixácie v mesiaci november 2011) a 11,15% (so začiatkom fixácie v mesiaci máj 2012). Dojednaný zmluvný úrok z úverových zmlúv teda podstatne prevyšuje priemernú úrokovú mieru z obdobných spotrebiteľských úverov poskytovaných obchodnými bankami. Súd preto dojednanie o výške zmluvného úroku vyhodnotil v prípade oboch zmlúv o revolvingovom úvere ako neplatné dojednanie. V dôsledku toho potom zmluvy neobsahujú ani riadny údaj o ročnej úrokovej sadzbe úveru. Z uvedeného potom vyplýva, že obe zmluvy o úvere nemajú všetky obligatorne náležitosti vyžadované ust. § 9 ods. 2 zákona č. 129/2010 Z.z., nakoľko v nich absentuje údaj o konečnej splatnosti úveru, ako aj údaj o úrokovej sadzbe úveru a v nadväznosti na to je v zmluvách uvedený aj nesprávny údaj o RPMN. Je potom potrebné obe zmluvy považovať za bezúročné a bez poplatkov podľa § 11 ods. 1 písm. a), b) zákona č. 129/2010 Z.z. v znení účinnom ku dňu uzavretia zmlúv č. XXXXXXXXXXXX a č. XXXXXXXXXXXX. Keďže úvery v oboch prípadoch sú bezúročné a bez poplatkov, žalovaný má nárok len na vrátenie istiny úveru, ktorá bola žalobcovi poskytnutá, nie na úroky a poplatky. Z tvrdení žalovaného, ako aj ním predložených prehľadov o platbách vyplýva, že žalovaný poskytol žalobcovi sumu 1.284,25 eur na základe zmluvy zo dňa 4.11.2011 a žalobca mu celkovo uhradil sumu 2.569,99 eur. V súvislosti so zmluvou zo dňa 17.5.2012 bola žalobcovi zo strany žalovaného poskytnutá suma 1.001,83 eur a žalobca mu celkovo uhradil sumu 1.685,02 eur. Žalobca potom žalovanému uhradil navyše (bez právneho dôvodu) sumu 1.285,74 eur v súvislosti so zmluvou zo dňa 4.11.2011 a sumu 683,19 eur v súvislosti so zmluvou zo dňa 17.5.2012, celkovo uhradil žalovanému o 1.968,93 eur. Súd tiež z prehľadu úhrad vykonaných žalobcom zistil, že v oboch prípadoch žalobca začal uhrádzať nad rámec toho, čo bol povinný až od 14.2.2017 (v prípade zmluvy zo 4.11.2011) a od 12.7.2017 (v prípade zmluvy zo dňa 17.5.2012), z čoho vyplýva, že jeho nárok, ktorý si v konaní voči žalovanému uplatnil dňa 5.10.2017 a 7.5.2018 (rozšírením žaloby), nie je premlčaný. Pokiaľ si teda žalobca voči žalovanému uplatnil nárok na zaplatenie sumy 1.801,42 eur z titulu vydania bezdôvodného obohatenia v súvislosti s predmetnými zmluvami o revolvingovom úvere, súd tento nárok považoval za dôvodný. Žalobca si v konaní uplatnil aj nárok na úrok z omeškania vo výške 5% ročne, a to od 4.10.2017 zo sumy 1.657,57 eur a od 18.12.2017 zo sumy 572,24 eur až do zaplatenia s tým, že vznik nároku na úrok z omeškania odvíja odo dňa vypracovania žaloby (v prípade sumy 1.657,57 eur) a odo dňa vystavenia výpočtu ďalších úhrad žalobcom (v prípade sumy 572,24 eur). Podľa názoru súdu sa však žalovaný do omeškania s plnením sumy 1.229,18 eur (t.j. pôvodne žalovanej sumy po odpočítaní premlčaného nároku vo výške 428,39 eur) dostal až odo dňa nasledujúceho po doručení žaloby a s plnením sumy 572,24 eur (t.j. sumy, o ktorú

bola žaloba v priebehu konania rozšírená) až odo dňa nasledujúceho po doručení tejto rozšírenej žaloby, pretože až zo žaloby žalovaný zistil, v akej výške si voči nemu žalobca nárok na vydanie bezdôvodného obohatenia a z akého dôvodu uplatňuje. Súd preto žalobcovi priznal nárok na úrok z omeškania zo sumy 1.229,18 eur od 30.1.2018 až do zaplatenia a zo sumy 572,24 eur od 17.5.2018 až do zaplatenia, a to v zmysle § 517 ods. 2 a § 3 nariadenia vlády č. 87/1995 Z.z. v platnom znení. V prevyšujúcej časti nárok žalobcu na zaplatenie úroku z omeškania ako nedôvodný zamietol. Žalobca si v konaní uplatnil aj nárok na zaplatenie primeraného finančného zadosťučinenia podľa § 3 ods. 5 posledná veta zákona č. 250/2007 Z.z. o ochrane spotrebiteľa vo výške 1.000,- eur. V danej veci žalobca svoj nárok odvodzoval od právoplatne skončeného konania vedeného pred tunajším súdom pod sp.zn. 15C/50/2015. Z obsahu uvedeného spisu súd zistil, že žalobca si v uvedenom konaní žiadnym spôsobom neuplatnil porušenie práva či povinnosti ustanovenej zákonom o ochrane spotrebiteľa, v uvedenom konaní bol nečinný, na výzvu súdu sa nevyjadril k podanej žalobe, napriek riadne doručenému predvolaniu sa na pojednávanie bez ospravedlnenia nedostavil. Nárok, ktorý si žalovaný voči nemu v uvedenom konaní uplatnil, posúdil súd z úradnej moci bez akejkoľvek súčinnosti žalobcu. Za tohto stavu súd zastáva názor, že zo strany žalobcu nie je splnený predpoklad podľa § 3 ods. 5 posledná veta zákona č. 250/2007 Z.z. k tomu, aby mu vznikol nárok na priznanie primeraného finančného zadosťučinenia.

2. Proti tomuto rozsudku v rozsahu výrokov o uložení povinnosti žalovanému zaplatiť žalobcovi sumu 1.801,42 eur s 5% ročným úrokom z omeškania a o náhrade trov konania podal včas odvolanie žalovaný. Navrhol odvolaciemu súdu, aby zmenil rozsudok súdu prvej inštancie tak, že žalobu zamietne. Namietal, že súd priznal žalobcovi viac, ako bolo preukázané. Poukazoval, že v prípade zmluvy zo dňa 17.05.2012 žalobca žiadal 838,83 Eur -bod 11 odôvodnenia-, a v konaní bol preukázaný nárok na sumu 683,19 Eur- bod 28 odôvodnenia-. Súd mal preto žalobu v časti rozdielu 155,64 Eur zamietnuť. Záver súdu o nesprávnej hodnote RPMN nie je v rozsudku odôvodnený. Záver súdu o konečnej splatnosti nie je správny ani po skutkovej stránke. Táto náležitosť nemôže a nikdy nemohla byť v zmysle únievého práva dôvodom pre bezúročnosť úveru. Novela zákona o spotrebiteľských úveroch vypustila zo zákona povinnosť uvádzať v zmluve o spotrebiteľskom úvere „termín konečnej splatnosti úveru“. Postačuje, že žalobca mal vedomosť, kedy nastáva termín prvej i poslednej splátky úveru (vychádzajúc z počtu splátok a obsahu oznámenia veriteľa o schválení úveru a splátkového kalendára). Záver súdu, že zmluvy neobsahujú ročnú úrokovú sadzbu, je v rozpore s ich obsahom, pretože v každej zmluve je táto sadzba uvedená. Súd mal určiť hranicu, kde je rozpor úrokov s dobrými mravmi a kde ešte nie je. Takéto určenie bude potom spĺňať aj podmienku oddeliteľnosti od ostatného obsahu zmluvy podľa § 41 Občianskeho zákonníka.

3. K odvolaniu sa žalobca nevyjadril.

4. Krajský súd ako súd odvolací vec preskúmal v rozsahu a z dôvodov odvolania podľa §§ 379 a 380 Civilného sporového poriadku zákona č. 160/2015 Z.z. (ďalej len C.s.p.) bez nariadenia odvolacieho pojednávania podľa § 385 C.s.p. a dospel k záveru, že rozsudok súdu prvej inštancie je potrebné v napadnutej časti podľa 387 ods. 1, 2 C.s.p. ako vecne správny potvrdiť z týchto dôvodov:

5. Odvolací súd považuje prvú odvoláciu námietku žalovaného o porušení zásady viazanosti súdu žalobným návrhom za nedôvodnú. Odvolací súd poukazuje na vyjadrenie žalobcu zo dňa 03.05.2018, v ktorom žalobca po predložení prehľadu platieb a listín od žalovaného špecifikoval požadovanú sumu tak, ako uviedol súd prvej inštancie v bode 28 odôvodnenia. „Žalobcovi bolo vyplatených na základe zmluvy zo dňa 4.11.2011 spolu 1.284,25 eur a žalobca celkovo uhradil sumu 2.569,99 eur. V súvislosti so zmluvou zo dňa 17.5.2012 bolo žalobcovi zo strany žalovaného vyplatené 1.001,83 eur a žalobca mu celkovo uhradil sumu 1.685,02 eur. Žalovanému bolo potom poskytnutých spolu 2.286,08 Eur, no žalobca vrátil žalovanému spolu 4.255,01 Eur. Je zrejmé, že žalobca úvery preplatil o sumu 1.968,93 Eur.“ Súd prvej inštancie žalobcovi priznal špecifikovanú sumu v súvislosti so zmluvami zo dňa 4.11.2011 a 17.5.2012 tak, ako bola identifikovaná vo vyššie uvedenom podaní žalobcu. Vo zvyšku súd prvej inštancie žalobu žalobcu zamietol. Súd prvej inštancie preto v napadnutom rozsudku neprekročil žalobný návrh.

6. Predmetom posudzovania odvolacieho súdu v prejednávanej veci vzhľadom na dôvody odvolania bolo, či je správne aplikovať ustanovenia Občianskeho alebo Obchodného zákonníka na úverový vzťah.

7. Súd prvej inštancie postupoval správne, keď na danú vec aplikoval ust. Občianskeho zákonníka. Aj keď má úverová zmluva charakter absolútneho obchodu, na otázku úrokov je potrebné vzhľadom na spotrebiteľský charakter zmluvy aplikovať ustanovenia Občianskeho zákonníka, ktoré sú pre spotrebiteľa výhodnejšie. Takéto pravidlo je ustálené v aplikačnej praxi súdov, ktoré riešenie odobril aj Ústavný súd Slovenskej republiky v uznesení zo dňa 19. júna 2013 č.k. I. ÚS 402/2013-10, v ktorom skonštatoval, že prednostným uplatnením Občianskeho zákonníka na prospech spotrebiteľa na úver ako absolútny obchod upravený v Obchodnom zákonníku nedošlo k porušeniu ústavných práv veriteľa.

8. Novela Občianskeho zákonníka vykonaná zákonom č. 102/2014 Z. z. definitívne expressis verbis vyriešila výkladové rozdiely, na ktoré sa odvoláva žalovaný (doplnením ust. § 52 ods. 2 Občianskeho zákonníka) tak, že na všetky právne vzťahy, v ktorých účastníkom je spotrebiteľ, sa vždy prednostne použijú ustanovenia Občianskeho zákonníka, aj keď by sa inak mali použiť normy obchodného práva. Z dôvodovej správy k zákonu vyplýva, že cieľom jej prijatia je odstrániť výkladové problémy v otázke použitia Občianskeho alebo Obchodného zákonníka na spotrebiteľské vzťahy, s nimi súvisiace vzťahy a osobitne vzťahy tzv. akcesorického charakteru. Výslovne sa ustanovuje, že na všetky právne vzťahy vzniknuté na základe spotrebiteľskej zmluvy sa vždy použijú ustanovenia Občianskeho zákonníka, aj keď by sa inak mali použiť normy obchodného práva. Z tohto dôvodu sa bude vždy preferovať priorita Občianskeho zákonníka, ktorý je pre spotrebiteľa priaznivejší a to na celý režim právneho vzťahu, aj keby sa na právny režim mohla použiť právna úprava Obchodného zákonníka.

9. Úroková sadzba uvedená v zmluvách vo výške 70,02% resp. 76,21 % ročne prevyšuje priemernú úrokovú mieru z úverov poskytnutých v rozhodnom čase vo výške 11,32 % podstatným spôsobom. Ide o 600%-né zvýšenie úrokovej sadzby nad hornú hranicu obvyklej úrokovej miery. Nemôžu byť preto žiadne pochybnosti o tom, že ide neprimerane vysoké úroky, ktoré sú všeobecne považované za odporujúce všeobecne uznávaným pravidlám správania a vzájomným vzťahom medzi ľuďmi a mravným princípom spoločenského poriadku. Za tohto stavu veci je odôvodnený právny záver, že šlo o dojednanie, ktoré je v rozpore s dobrými mravmi, a teda v zmysle ustanovenia § 39 Občianskeho zákonníka neplatné.

10. Preto záver súdu prvej inštancie o nároku žalovaného voči žalobcovi len na vrátenie poskytnutej istiny úveru (bez úrokov) je správny. Čo žalobca zaplatil nad rámec poskytnutej istiny, je plnením z neplatného právneho úkonu, ktoré je žalovaný povinný podľa § 451 ods. 1 Občianskeho zákonníka vydať žalobcovi. Odvolací súd sa preto nezoberal ďalšími odvolacími námietkami žalovaného (údajom o konečnej splatnosti úveru, RPMN) .

11. Žalovaným uplatnené dôvody odvolania proti rozsudku súdu prvej inštancie potom nebolo možné považovať za opodstatnené, a preto bolo potrebné rozsudok súdu prvej inštancie v napadnutej časti potvrdiť.

12. Súd prvej inštancie rozhodol správne aj o náhrade trov konania.

13. Podľa § 387 ods. 1 C.s.p. odvolací súd rozhodnutie súdu prvej inštancie potvrdí, ak je vo výroku vecne správne.

14. S poukazom na vyššie uvedené odvolací súd, viazaný rozsahom a dôvodmi podaného odvolania, potvrdil rozsudok súdu prvej inštancie v napadnutej časti tak, ako je to uvedené vo výrokovej časti tohto rozsudku.

15. O trovách odvolacieho konania odvolací súd rozhodol podľa § 396 C.s.p. v spojení s § 255 ods.1 a § 251 C.s.p. Z výsledku odvolacieho konania vyplýva, že žalobca bol v odvolacom konaní úspešný, a preto mu v zmysle § 255 ods. 1 C.s.p. v zásade patrí právo na náhradu trov tohto odvolacieho konania. Zo spisu však nevyplývajú žiadne odôvodnené a preukázané trovy žalobcu v zmysle § 251 C.s.p., preto odvolací súd rozhodol, že mu náhradu trov odvolacieho konania nepriznáva.

16. Toto rozhodnutie odvolacieho súdu bolo prijaté pomerom hlasov členov senátu krajského súdu 3:0.

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku odvolanie nie je prípustné.

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 CSP) v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancie. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plyní znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy (§ 427 ods. 1 CSP).

Dovolaťel musí byť v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolania musia byť spísané advokátom (§ 429 ods. 1 CSP).

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh) (§ 428 CSP).